

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
MILJÖMEDICINSKT CENTRUM

Eventuell hälsopåverkan från kor nära planerade bostadshus

Göteborg den 10 november 2008

Karl Forsell
ST-läkare

Bakgrund

Kommunstyrelsen i Bollebygds kommun har 28/6 2007 gett Byggnads- och miljönämnden i uppdrag att belysa förutsättningarna för att skapa byggrätter för friliggande villor på området Tyftet, en del av Erikstorp, norr om tätorten Bollebygd. Området omfattar cirka 15 hektar och planeras ge plats åt cirka 40 småhus/radhus. Tyftet är beläget i nära anslutning till bostadsområdet norra Erikstorp och vidare norrut, öster om Töllsjövägen. Töllsjövägen är hastighetsbegränsad till 70 km per timme och där gäller byggnadsförbud 30 meter från vägen. Trehundra meter norrut finns en mjölkgård belägen med betesmark för djur i nära anslutning till programområdet.

Miljöinspektör Ulla Henskog, Byggnads- och Miljöförvaltningen i Bollebygd, har tagit kontakt med oss på Västra Götalandsregionens Miljömedicinska Centrum (VMC) för råd angående eventuella hälsorisker med betesområde nära familjehus. Risk för allergi? Risk för olägenheter från djurhållningen, exempelvis lukt och flugor? Kommunen har redan gjort bedömningen att hästhållning inte skall vara tillåten på det aktuella området.

Källa: Detaljplanprogram för Erikstorp 1:4 m fl., Tyftet, Bollebygds kommun

Kartan visar områdets läge och avgränsning i den norra delen av Bollebygds tätort.

Skyddsavstånd

I detaljplaneprogrammet för Erikstorp, Tyftet, står att läsa

- att jordbruket med mjölkproduktion norr om programområdet innehåller cirka 40 mjölkkor och runt 50 ungdjur, (dvs 90 djur totalt, *egen anmärkning*)
- att själva ladugårdsbyggnaderna är belägna cirka 300 meter norr om programområdet
- att förhärskande vindriktning är från sydväst, vilket innebär att eventuell lukt i allmänhet blåser bort från programområdet
- att det däremot finns djur som betar på markerna som ligger i direkt anslutning till planområdet.

Vidare skriver man: ”Enligt Boverkets allmänna råd 1995:5 med titeln ’Bättre plats för arbete’ ges rekommendationer på skyddsavstånd till jordbruksfastigheter på 500 meter.”

I bedömningen skriver man: ”Störning från ladugårdsbyggnad i form av lukt och buller bedöms inte påverka programområdet eftersom det ligger cirka 300 meter därifrån och samtidigt avskärmas från programområdet av ett skogsklätt höjdparti. Vad som kan leda till vissa störningar är djur som betar på de marker som direkt gränsar till programområdet. Eftersom nötboskap inte bedöms ge upphov till allergiska reaktioner i samma omfattning som hästar bedöms risker dock inte vara så stora. De störningar som kan komma ifråga är snarare lukt via gödselspridning och att djur kan gå genom stängslet mm. För att minska dessa störningar föreslås en skyddszon mot betesmarken. Exakt bredd på skyddszonen kommer att studeras vidare ...”

Hälsorisker

Jämfört med exempelvis allergi mot hästar är allergi mot kor extremt sällsynt i Sverige. Det finns rapporter om att personer utvecklat allergi mot kor vid ryktning av dessa, vilket vanligtvis inte sker i Sverige (efter personlig kontakt med Allergologen, Sahlgrenska Universitetssjukhuset). Det är heller inte så, att man genom att vistas i närheten av kor skulle öka risken för att utveckla en allergi mot kor (sensibilisering).

De eventuella problem som kan uppstå för dem som bor närmast boskapshållningen i Erikstorp är således mer i form av olägenheter från lukter eller flugor. Den bedömning av skyddsavstånd som kommunen gjort i detaljplaneprogrammet synes lämplig.

Bedömning

Placering av bostäder inom det föreslagna detaljplaneområdet bedöms inte öka risken för insjuknande i koallergi för de boende. Koallergi är generellt extremt sällsynt i Sverige, och det får anses osannolikt, att någon med koallergi skulle flytta till det planerade området. Förslag för att ta hänsyn till lukter och flugor kan vara att gödsling bör undvikas åtminstone 100 meter från bostäder och att boskap bör hållas på åtminstone 50 meters avstånd från dessa. Dessa råd är inte vetenskapligt prövade, utan bygger på erfarenhet inom VMC från liknande utredningar.

Samråd har skett med professor/överläkare Lars Barregård.